

Bruselj, 16. oktober 2026
(OR. en)

14513/26

JAI 1305
MIGR 308
FRONT 210
RELEX 1339
COMIX 258

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	15. oktober 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2026) 551 final
Zadeva:	POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU o uporabi Uredbe (EU) 2019/1240 z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi evropske mreže uradnikov za zvezo za priseljevanje

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 551 final.

Priloga: COM(2026) 551 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 15.10.2026
COM(2026) 551 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o uporabi Uredbe (EU) 2019/1240 z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi evropske mreže
uradnikov za zvezo za priseljevanje**

1. Uvod

1.1 Okvir politike

Evropska mreža uradnikov za zvezo za priseljevanje (v nadaljnjem besedilu: mreža UZP) je skupnost uradnikov za zvezo, ki so jih države članice, pridružene schengenske države, agencije EU na področju notranjih zadev ⁽¹⁾ in Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: članice mreže UZP) napotile v tretje države, da bi s polnim ali krajšim delovnim časom opravljali naloge na področju priseljevanja. Splošni cilj mreže UZP je zagotoviti optimalno sodelovanje in usklajevanje med uradniki za zvezo za priseljevanje v podporo politiki EU na področju migracij.

Mreža UZP, ki je bila vzpostavljena leta 2004 z Uredbo Sveta (ES) št. 377/2004 ⁽²⁾, je bila okrepljena z Uredbo (EU) 2019/1240 ⁽³⁾ o vzpostavitvi evropske mreže uradnikov za zvezo za priseljevanje (v nadaljnjem besedilu: uredba o mreži UZP).

Cilj uredbe o mreži UZP je posodobiti in okrepiti mrežo UZP, da bi lahko imela učinkovitejšo vlogo pri upravljanju migracij v EU, tudi s spodbujanjem pristopa Ekipe Evropa v okviru mreže. Razširila je opredelitev pojma „uradnik za zvezo za priseljevanje“ in uvedla druge inovativne vidike, kot sta novi usmerjevalni odbor mreže UZP ⁽⁴⁾ in okrepljena vloga uradnikov za zvezo, ki jih napotijo Komisija in agencije EU na področju notranjih zadev. Okrepila je vlogo uradnikov za zvezo za priseljevanje pri zbiranju in izmenjavi informacij, vključno z vzpostavitvijo varne spletno podprte platforme za izmenjavo informacij, ter razširila obseg delovanja mreže UZP, da bi zajel celoten nabor nalog na področju upravljanja migracij.

Uredba o mreži UZP je bistven del celovitega pristopa EU k upravljanju migracij na podlagi pakta o migracijah in azilu (v nadaljnjem besedilu: pakt), ki se je začel uporabljati 12. junija 2026 ⁽⁵⁾. Mreža UZP ima ključno vlogo pri vključevanju migracij v mednarodna partnerstva, kar je temelj pakta. Uradniki za zvezo za priseljevanje, ki so na terenu in vsakodnevno sodelujejo z lokalnimi organi pri celotnem naboru nalog na področju upravljanja migracij, so namreč osrednjega pomena za sodelovanje s tretjimi državami na področju migracij.

Strategija za upravljanje azila in migracij, ki je predvidena v paktu in je bila sprejeta januarja 2026, opozarja, da se Komisija opira na podporo mreže UZP kot ene od partneric, ki se borijo proti tihotapljenju migrantov vzdolž poti in državam vzdolž poti pomagajo biti

⁽¹⁾ Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), Agencija Evropske unije za azil (EUAA).

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0377>.

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1240>.

⁽⁴⁾ Usmerjevalni odbor mreže UZP sestavljajo po en predstavnik vsake države članice, dva predstavnika Komisije, en predstavnik Evropske agencije za mejno in obalno stražo, en predstavnik Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter en predstavnik Agencije Evropske unije za azil. Države, ki so pridružene izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda, sodelujejo v usmerjevalnem odboru in vanj imenujejo po enega predstavnika na državo kot člana brez glasovalnih pravic. Ti predstavniki smejo izraziti stališča o vseh vprašanjih, o katerih se razpravlja, in odločitvah, ki jih sprejme usmerjevalni odbor.

⁽⁵⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_sl.

pripravljene⁽⁶⁾. Kot taka ima mreža UZP ključno vlogo pri izvajanju svetovnega zaveznitva za boj proti tihotapljenju migrantov⁽⁷⁾ – zlasti pristopa celotne poti, ki ga je predlagala v skupni izjavi iz decembra 2025⁽⁸⁾ – med drugim z izboljšanjem zbiranja in izmenjave podatkov za situacijsko zavedanje glede tihotapljenja migrantov ter s spodbujanjem skupnih preiskav na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter operativnega sodelovanja s partnerskimi državami.

Mreža UZP pomaga tudi pri izvajanju celotnega nabora političnih in pravnih instrumentov EU za upravljanje migracij, vključno s prenovljenim akcijskim načrtom EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2021–2025)⁽⁹⁾, strategijo EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025)⁽¹⁰⁾, direktivo o vračanju⁽¹¹⁾, vizumskim zakonikom EU⁽¹²⁾, strategijo za vizumsko politiko EU⁽¹³⁾, uredbo o sistemu EUROSUR⁽¹⁴⁾ ter uredbo o evropski mejni in obalni straži⁽¹⁵⁾.

1.2 Cilji in metodologija tega poročila⁽¹⁶⁾

To poročilo, ki temelji na informacijah, ki so jih predložile države članice, pridružene schengenske države⁽¹⁷⁾ in zadevne agencije EU na področju notranjih zadev⁽¹⁸⁾, vsebuje pregled dosedanjega izvajanja uredbe, v njem sta opredeljena in analizirana doseženi napredek in še nedokončano delo, poleg tega so predlagani ukrepi za nadaljevanje izvajanja uredbe in s tem povečanje operativnega učinka mreže UZP.

To poročilo prispeva tudi k programu Komisije za poenostavitev in izvajanje. Z analizo izvajanja uredbe o mreži UZP v državah članicah prispeva k stresnemu testiranju uredbe, da bi se zagotovile njena nadaljnja ustreznost, sorazmernost in primernost za stroškovno učinkovito doseganje njenih ciljev.

⁽⁶⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/european-asylum-and-migration-management-strategy_sl.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_23_6081. Trije stebri svetovnega zaveznitva so (i) preprečevanje tihotapljenja migrantov, (ii) odzivanje na tihotapljenje migrantov in (iii) alternative tihotapljenju migrantov.

⁽⁸⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/global-alliance-counter-migrant-smuggling-reinforces-its-commitments-its-second-conference-2025-12-11_sl.

⁽⁹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591>.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0171>.

⁽¹¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0115>. Ključno vlogo bo imela tudi pri izvajanju prihodnje uredbe o vračanju, katere sprejetje je predvideno v zadnjem četrtletju leta 2026. Besedilo določa vzpostavitev „uradnikov Unije za zvezo za vračanje“, ki bi postali del mreže UZP.

⁽¹²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1155>.

⁽¹³⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-visa-strategy_sl.

⁽¹⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1052>.

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896>.

⁽¹⁶⁾ Komisija mora v skladu s členom 12 uredbe o mreži UZP pet let po datumu sprejetja uredbe Evropskemu parlamentu in Svetu poročati o njeni uporabi. Uredba o mreži UZP je bila sprejeta 20. junija 2019. Priprava in sprejetje poročila o izvajanju sta bila načrtovana tako, da bi tesno sovpadala z objavo strategije za upravljanje azila in migracij, objavljene januarja 2026.

⁽¹⁷⁾ Za namene tega poročila se šteje, da izraz „države članice“ zajema države članice EU in pridružene schengenske države.

⁽¹⁸⁾ Članicam mreže UZP je bil 28. julija 2025 poslan vprašalnik.

2. Napotitev, vloge in naloge uradnikov za zvezo za priseljevanje

2.1 Strateški in operativni vidiki napotitve uradnikov za zvezo za priseljevanje

Uradnik za zvezo za priseljevanje je uradnik za zvezo, ki ga imenujejo in napotijo v tujino pristojni organi države članice ali Komisija ali agencija EU, za obravnavanje vprašanj, povezanih s priseljevanjem, ne glede na to, ali je to le del njegovih dolžnosti.

V skladu z uredbo o mreži UZP so uradniki za zvezo za priseljevanje pozvani, naj bolje usklajujejo in optimizirajo uporabo svoje mreže, da bi se učinkoviteje odzivala na prednostne naloge EU, vse od preprečevanja nezakonitega priseljevanja ter s tem povezanega čezmejnega kriminala ter boja proti njima, olajšanja dejavnosti za dostojanstveno in učinkovito vrnitev ter ponovni sprejem in vključevanje, prispevanja k integriranemu upravljanju zunanjih meja EU do zagotavljanja podpore pri upravljanju zakonitega priseljevanja, vključno na področju mednarodne zaščite, preselitve in ukrepov vključevanja pred odhodom.

Kadar se države članice odločijo, da bodo uradnike za zvezo za priseljevanje napotile v tretje države, njihove odločitve večinoma temeljijo na ocenah strateških nacionalnih dejavnikov in operativnih prednostnih nalog. Te ocene običajno obravnavajo dejavnike, kot so (i) nezakonite migracije, ki vplivajo na zadevno državo, vključno s sedanji in pričakovanimi migracijskimi gibanji, (ii) tihotapljenje migrantov in trgovina z ljudmi v državah izvora ali tranzita, (iii) identitetne goljufije in ponaredbe dokumentov, (iv) tveganja, ugotovljena na lokalnih letališčih, (v) potreba po podpori preiskavam tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi, (vi) sodelovanje na področju vračanja in (vii) sodelovanje pri upravljanju meja.

Madžarska, Nizozemska in Portugalska so navedle, da se pri odločitvah o napotitvi upoštevajo tudi naloge, povezane z zakonitimi migracijami (npr. podpiranje pravnih mehanizmov hitrega postopka za mobilnost delovne sile in obravnavanje goljufij v migracijskih postopkih, ki niso povezani z azilom).

V Belgiji so prednostne tretje države razvrščene na podlagi strateške analize nabora meril, ki zajemajo obstoj diaspore, trgovinske odnose, stopnje kriminalne dejavnosti in učinkovitost obstoječih uradnih kanalov sodelovanja. Belgija razmišlja o napotitvi uradnikov za zvezo, vključno z uradniki za zvezo za priseljevanje, kadar oceni, da je tesno sodelovanje v tretjih državah potrebno za dopolnitev formalnih mehanizmov. Podobno tudi v Nemčiji odločitve o napotitvi uradnikov za zvezo za priseljevanje temeljijo na strateških in taktičnih ocenah, pri čemer se upoštevajo migracijski trendi v tretjih državah, operativne naloge in nacionalni strateški interesi.

Dvostranski sporazumi, ki olajšujejo sodelovanje in povezovanje med članicami mreže UZP, ki imajo napotene uradnike za zvezo za priseljevanje, in državami gostiteljicami, so še en ključni dejavnik pri odločitvah o napotitvi. Kadar so taki sporazumi sklenjeni, so pomembna podlaga za učinkovito napotitev uradnikov za zvezo za priseljevanje. Na odločitve o napotitvi vplivajo tudi varnostne razmere in razpoložljivi viri.

Latvija, Slovenija in Švedska so poudarile, kako pomembno je, da se pri napotitvi uradnikov za zvezo za priseljevanje upoštevajo širši interesi in prednostne naloge EU. V

okviru tega je do zdaj osem držav ⁽¹⁹⁾ ob podpori Frontexa napotilo evropske uradnike za zvezo na področju vračanja ⁽²⁰⁾, da bi v tretjih državah delovali v imenu EU, s čimer se na področju vračanja uporablja pristop Ekipe Evropa.

Ključno vlogo v mrežah UZP imajo evropski migracijski uradniki za zveze. To so posebni uradniki za zvezo za priseljevanje, ki jih Komisija (GD HOME) ⁽²¹⁾ od leta 2015 napotuje za usklajevanje in zastopanje interesov EU na področju migracij. Cilj napotitve evropskih migracijskih uradnikov za zvezo je čim bolj povečati učinek ukrepov EU na področju upravljanja migracij v partnerskih državah ter bolje vključiti ključne države izvora in tranzita. Njihove naloge vključujejo zbiranje informacij o migracijskih trendih, prispevanje k situacijskemu zavedanju in napovedovanju na ravni EU, podporo izvajanju prednostnih nalog politike EU ter omogočanje in podpiranje krajevnih in regionalnih mrež UZP. Evropski migracijski uradniki za zveze so trenutno napoteni v sedemnajst prednostnih tretjih držav ⁽²²⁾, ki jih je opredelila Komisija.

Kar zadeva napotitve agencij EU, so trenutno uradniki za zvezo Frontexa napoteni v sedem držav, tako da pokrivajo skupno štirinajst partnerskih držav ⁽²³⁾. Frontex daje prednost napotitvi uradnikov za zvezo v tiste partnerske države, ki so na podlagi analize tveganja države izvora ali tranzita za nezakonite migracije. Upoštevajo se tudi države, ki so pomembne na področju vračanja ⁽²⁴⁾. Europol pa ravna predvsem tako, da na svojem sedežu združuje uradnike za zvezo držav članic in mednarodnih partnerjev, trenutno pa uradnike za zvezo napotuje le v Interpol in Washington. Agencija Evropske unije za azil še ni napotila nobenega uradnika za zvezo za priseljevanje.

2.2 Skupna napotitev

Glede na splošni cilj zagotavljanja sodelovanja in usklajevanja uredba o mreži UZP poudarja pomen skupne napotitve. Natančneje, določa, da bi bilo treba spodbujati skupno napotitev za okrepitev operativnega sodelovanja in izmenjave informacij med državami članicami ter zagotovitev odziva na potrebe na ravni Unije, kot jih opredeli usmerjevalni odbor. V skladu s členom 6 uredbe o mreži UZP se lahko članice mreže UZP dvostransko ali večstransko dogovorijo, da uradniki za zvezo za priseljevanje, ki jih država članica napoti v tretjo državo ali mednarodno organizacijo, zastopajo tudi njihove interese. V takih primerih lahko zadevne države članice prejmejo finančno podporo EU.

⁽¹⁹⁾ Belgija, Estonija, Finska, Francija, Nizozemska, Norveška, Poljska in Švedska.

⁽²⁰⁾ Evropski uradnik za zvezo na področju vračanja je specializiran uradnik za zvezo iz države članice, ki ga financira EU in je napoten v tretjo državo, da bi zastopal interese Evropske unije na področju vračanja, in sicer s preverjanjem identitete državljanov tretjih držav, ki v državah članicah prebivajo nezakonito, krepitvijo zmogljivosti na področju vračanja, podpiranjem organizacije skupnih operacij vračanja, ki jih usklajuje Frontex, ter olajšanjem izvajanja ponovnega vključevanja in pomoči po prihodu.

⁽²¹⁾ Evropski migracijski uradniki za zveze so trenutno edini uradniki za zvezo, ki jih je napotila Komisija.

⁽²²⁾ Sedemnajst prednostnih tretjih držav za napotitev evropskih migracijskih uradnikov za zveze je: Armenija, Bangladeš, Etiopija, Egipt, Gambija, Libanon, Mali, Mavretanija, Maroko, Niger, Nigerija, Pakistan, Senegal, Srbija, Sudan, Tunizija in Turčija. Nove države napotitve so bile izbrane na podlagi potreb, ki jih je opredelila Delovna skupina za zunanje vidike azila in migracij.

⁽²³⁾ Albanija (ki pokriva tudi Severno Makedonijo in Kosovo*), Moldavija (ki pokriva tudi Ukrajino, Gruzijo, Armenijo in Azerbajdžan), Maroko, Pakistan, Senegal (ki pokriva tudi Gambijo in Mavretanijo), Srbija (ki pokriva tudi Bosno in Hercegovino ter Črno goro) in Turčija.

⁽²⁴⁾ Člen 77(4) Uredbe (EU) 2019/1896 o evropski mejni in obalni straži določa tudi podlago za napotitev uradnikov za zvezo za vračanje pri Frontexu, čeprav ni bil napoten še nobeden; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896>.

Članice mreže UZP te možnosti še niso izkoristile in opozarjajo, da je za to več ovir. Po mnenju nekaterih držav članic je uradnike za zvezo za priseljevanje najbolje napotiti v skladu z nacionalnimi prednostnimi nalogami na področju migracij, pri čemer se osredotočajo na regije, ki so zanje strateškega pomena. Druge države članice so poudarile občutljivost skupne napotitve ter pravne težave ali postopkovne pogoje. Za dejavnike, ki ovirajo skupno napotitev, veljajo tudi omejene zmogljivosti in omejitve virov.

2.3 Obseg pooblastil uradnikov za zvezo za priseljevanje

Člen 2 uredbe o mreži UZP določa, da se uradniki za zvezo štejejo za uradnike za zvezo za priseljevanje, tudi če vprašanja, povezana s priseljevanjem, predstavljajo „le del njihovih dolžnosti“. Mrežo UZP zato sestavljajo tako uradniki za zvezo, katerih napotitev je osredotočena izključno na priseljevanje, kot uradniki za zvezo, ki se s priseljevanjem ukvarjajo v okviru širšega nabora nalog.

Med državami članicami, ki se odločijo napotiti uradnike za zvezo za priseljevanje, katerih naloge so povezane izključno s priseljevanjem, in državami članicami, ki napotijo uradnike za zvezo za priseljevanje, katerih naloge, povezane s priseljevanjem, so del širšega nabora odgovornosti, je enakomerno razmerje. Države članice, ki se spoprijemajo z večjimi migracijskimi gibanji, so običajno dajale prednost napotitvi uradnikov za zvezo za priseljevanje z nalogami, povezanimi izključno s priseljevanjem, da bi podprle sodelovanje na področju migracij s ključnimi partnerskimi državami, zlasti za zmanjšanje nezakonitih migracij in olajšanje vračanja. Nasprotno pa so države članice, ki so naloge, povezane s priseljevanjem, vključile v širša pooblastila, opozorile na operativno prožnost, ki jo to omogoča, pa tudi na omejitve virov, vključno s proračunskimi vidiki. Nekaterе članice mreže UZP pa so navedle, da uporabljajo kombinacijo izključnih in širših pooblastil, odvisno od strateških potreb in operativnega okvira posamezne napotitve.

2.4 Naloge in odgovornosti

Uradniki za zvezo za priseljevanje svoje naloge opravljajo v okviru odgovornosti, ki jih določijo napotitveni organi. Uredba o mreži UZP izrecno ne posega v odgovornost napotitvenih organov, da opredelijo obseg in dodelitev nalog ter potek poročanja svojih uradnikov za zvezo za priseljevanje.

Člen 3 uredbe o mreži UZP določa širok nabor nalog, vključno s celotnim sklopom nalog, povezanih z migracijami. Vendar so po navedbah skoraj vseh članic mreže UZP odgovornosti teh uradnikov v bistvu povezane z zbiranjem, izmenjavo in analiziranjem informacij o migracijskih trendih, zlasti o nezakonitih migracijah in tihotapljenju migrantov, ki služijo kot podlaga v postopkih strateškega odločanja na njihovem sedežu. Večina članic mreže UZP navaja, da v okvir nalog uradnikov za zvezo za priseljevanje spada tudi olajševanje operacij vračanja z zagotavljanjem pomoči pri potrebnih logističnih in pravnih postopkih za podporo repatriacijam.

Približno polovica vseh članic mreže UZP je navedla, da naloge uradnikov za zvezo za priseljevanje vključujejo podporo preiskavam tihotapljenja migrantov ali trgovine z ljudmi in podporo nalogam na področju zakonitih migracij, vključno s postopki zakonitih migracij, zbiranjem informacij o zakonitih migracijskih poteh in postopkom za pridobitev vizuma.

Ena od nalog, ki jo uradniki za zvezo za priseljevanje prav tako pogosto opravljajo, je usposabljanje, in sicer za krepitev zmogljivosti organov držav gostiteljic in konzularnega osebja. Medtem ko se usposabljanje krepitev zmogljivosti organov večinoma osredotoča na naloge upravljanja meja, med drugim v zvezi s ponaredbami listin, schengenskimi pravili in ocenjevanjem potnikov, usposabljanje konzularnega osebja zagotavlja podporo pri vizumskih postopkih za preprečevanje goljufij z vizumi v okviru schengenskega sodelovanja na lokalni ravni ⁽²⁵⁾. Naloge letaliških uradnikov za zvezo, kot sta pomoč pri preverjanju dokumentov in ocenjevanju potnikov, je navedlo nekaj članic mreže UZP.

Še nobena članica mreže UZP ni navedla, da so njeni uradniki za zvezo za priseljevanje vključeni v dejavnosti, povezane z zaščito/preselitvijo.

Nazadnje, države članice so sporočile, da imajo uradniki za zvezo za priseljevanje pogosto pomembno vlogo pri spodbujanju sodelovanja z organi držav gostiteljic, s čimer izboljšujejo dvostranske odnose z namenom skupnega obvladovanja migracijskih izzivov.

Večina članic mreže UZP je navedla, da znatno vlagajo v vzpostavljanje trdnih okvirov usposabljanja za svoje uradnike za zvezo za priseljevanje, pri čemer zagotavljajo začetno in/ali stalno usposabljanje, prilagojeno tako, da uradniki za zvezo za priseljevanje pridobijo spretnosti in znanja, potrebna za učinkovito opravljanje svojih nalog. Vendar je približno tretjina članic mreže UZP navedla, da nima standardiziranega začetnega ali stalnega usposabljanja za uradnike za zvezo za priseljevanje.

2.5 Dostop do obsežnih informacijskih sistemov EU

Da bi uradnikom za zvezo za priseljevanje omogočile opravljanje nalog, jim lahko članice mreže UZP (razen uradnikov Komisije za zvezo za priseljevanje) v skladu s posebnimi pravnimi instrumenti Unije, ki urejajo obsežne informacijske sisteme EU na področju notranjih zadev, zagotovijo dostop do teh sistemov, vključno z evropskim sistemom za primerjavo prstnih odtisov prosilcev za azil (Eurodac), Schengenskim informacijskim sistemom (SIS), Vizumskim informacijskim sistemom (VIS), sistemom vstopa/izstopa (SVI) in sistemom za lažne in prave dokumente na spletu (FADO) ⁽²⁶⁾.

Članice mreže UZP so poročale o različnih ravneh dostopa do teh informacijskih sistemov in njihove uporabe. Približno polovica uradnikov za zvezo za priseljevanje držav članic in častniki za zvezo Europolu imajo neposreden dostop do vsaj enega obsežnega informacijskega sistema EU na področju notranjih zadev in lahko v njem opravljajo poizvedbe. Najpogosteje navedena sistema sta bila SIS in VIS, omenjena pa sta bila tudi Eurodac in FADO. Več držav članic ⁽²⁷⁾ je navedlo, da njihovi uradniki za zvezo za priseljevanje ne morejo neposredno opravljati poizvedb v obsežnih informacijskih sistemih EU na področju notranjih zadev, lahko pa informacije zahtevajo centralno prek pooblaščenega organa.

⁽²⁵⁾ Schengensko sodelovanje na lokalni ravni je urejeno v vizumskem zakoniku; nanaša se na strukturirano sodelovanje med delegacijo EU in konzulati držav članic v vsaki tretji državi glede zadev, povezanih s schengenskim vizumom.

⁽²⁶⁾ Te informacijske sisteme upravlja Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), razen sistema FADO, ki ga ob tehnični podpori agencije eu-LISA upravlja Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex).

⁽²⁷⁾ Belgija, Madžarska, Poljska, Romunija.

Različne ravni dostopa do obsežnih informacijskih sistemov EU na področju notranjih zadev kažejo na širok nabor profilov uradnikov za zvezo za priseljevanje, od uradnikov organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, ki imajo najverjetneje dostop zaradi svojih nalog na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, do osebja ministrstev za migracije ali zunanje zadeve, za katero je manj verjetno, da ima dostop, saj njegove naloge ne vključujejo preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Med navedenimi razlogi za omejevanje dostopa uradnikov za zvezo za priseljevanje so bili tudi tehnični in varnostni vidiki. Vendar se je poleg navedenega pokazalo, da je operativni dostop članic mreže UZP do obsežnih informacijskih sistemov EU razdrobljen.

3. Delovanje mrež UZP

3.1 Sodelovanje v krajevnih in regionalnih mrežah UZP

Člen 5 uredbe o mreži UZP določa, da se morajo uradniki za zvezo za priseljevanje, napoteni v iste države ali regije, povezovati v mreže na krajevni ali regionalni ravni. Določa tudi, da se morajo v okviru takih krajevnih in regionalnih mrež sestajati redno in po potrebi ter da morajo te mreže služiti kot forumi za sodelovanje, usklajevanje in izmenjavo informacij. Poleg zahtev iz uredbe sta za učinkovito upravljanje migracij v EU ključna stalno usklajevanje in izmenjava informacij med uradniki za zvezo za priseljevanje, delegacijami EU in misijami SVOP na terenu (zlasti kadar imajo te misije mandat na področju priseljevanja).

Kar zadeva sodelovanje v krajevnih mrežah UZP, so članice mreže UZP izkazale različne ravni zavzetosti. Velika večina je navedla, da aktivno sodeluje, in sicer, da se redno udeležuje srečanj in izmenjuje informacije. Nekaj članic mreže UZP v krajevnih UZP ni sodelovalo ali pa je sodelovalo v omejenem obsegu, pogosto zaradi omejitev, povezanih z delovno obremenitvijo, širokega nabora nalog uradnikov za zvezo za priseljevanje, v enem primeru pa zaradi neobstoja razpoložljivih mrež, s katerimi bi uradniki lahko sodelovali v državah gostiteljicah.

Častniki za zvezo Europol s sedežem v Washingtonu so dejavno sodelovali na krajevnih usklajevalnih sestankih uradnikov za zvezo za priseljevanje, tudi glede tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi. Tudi uradniki za zvezo Frontexa so dejavno sodelovali v krajevnih mrežah povsod, kamor so bili napoteni.

Približno polovica članic mreže UZP je navedla, da dejavno sodelujejo v regionalnih mrežah UZP, ki se osredotočajo na izmenjavo informacij, usklajevanje in sodelovanje v regionalnih forumih, kot sta procesa iz Kartuma in Rabata, ter na regionalnih konferencah, kot je konferenca uradnikov za zvezo za priseljevanje obveščevalne skupnosti Afrika-Frontex (AFIC). Druge so zaradi neobstoja regionalnih mrežnih struktur na nekaterih območjih, delovne obremenitve, proračunskih omejitev ali omejenega zanimanja sodelovale občasno.

Članice mreže UZP niso poročale o večjih težavah pri pridobivanju ali izmenjavi informacij med uradniki za zvezo za priseljevanje. Vendar so nekatere članice mreže UZP poudarile, da je na ravni EU potrebna večja jasnost glede izmenjave osebnih podatkov med

uradniki za zvezo za priseljevanje, ali pa so se srečevale s pravnimi težavami, povezanimi z varstvom osebnih podatkov. Glede tega člen 10 vsebuje določbe, na podlagi katerih lahko uradniki za zvezo za priseljevanje obdelujejo osebne podatke () za nekatere posebne naloge ⁽²⁸⁾.

Posledično, pa tudi ker uradniki za zvezo za priseljevanje nimajo uporabniku prijaznega orodja za izmenjavo informacij, so se pogosto zatekali k manj formalnim komunikacijskim mehanizmom, kot so mobilne aplikacije za pošiljanje sporočil, saj so bile na voljo v krajih, v katere so bili napoteni.

3.2 Vloga organizatorja v krajevnih mrežah

Vloga organizatorja mreže je ključna tako za vzpostavljanje krajevnih in regionalnih mrež kot za njihovo učinkovito delovanje. Organizator mreže je vsakodnevna gonilna sila sodelovanja in usklajevanja med uradniki za zvezo za priseljevanje na krajevni in regionalni ravni ter ima ključno vlogo pri doseganju čim večjega operativnega učinka teh uradnikov.

Kot je določeno v uredbi o mreži UZP, se uradnikom za zvezo za priseljevanje, ki jih napoti Komisija (tj. evropskim migracijskim uradnikom za zveze), zaradi njihovega evropskega mandata samodejno dodeli odgovornost za organiziranje in podpiranje mrež. Članice mreže UZP so evropske migracijske uradnike za zveze pogosto označile kot ključne za spodbujanje tesnejšega usklajevanja ter bolj proaktivne in povezane dinamike mreže. Evropski migracijski uradniki za zveze so v številnih delegacijah EU postali ključni viri na področju migracij, saj delujejo kot pomemben most med delegacijami EU, državami članicami in lokalnimi organi. Vendar je bil njihov učinek omejen zaradi vse večjih težav pri zapolnjevanju prostih delovnih mest evropskih migracijskih uradnikov za zveze. Ta problem izvira iz dejstva, da države članice, ki napotijo evropske migracijske uradnike za zveze, nosijo finančno breme njihove napotitve. Zato trenutno v več prednostnih partnerskih državah ⁽²⁹⁾ ni nobenega napotenega evropskega migracijskega uradnika za zveze, večino delovnih mest evropskih migracijskih uradnikov za zveze pa zasedajo nemški uradniki.

V državah, v katere Komisija ne napotuje uradnikov za zvezo za priseljevanje, morajo krajevne in regionalne mreže organizirati in podpirati uradniki za zvezo za priseljevanje, ki jih napotijo agencije EU na področju notranjih zadev. Uradniki za zvezo Frontexa so prevzeli in/ali še naprej opravljajo vodilno vlogo v Maroku, Senegal, Moldaviji in Turčiji. Častniki za zvezo Europol s sedežem v Washingtonu so prevzeli vodilne vloge v forumih,

⁽²⁸⁾ Uredba o mreži UZP dovoljuje obdelavo osebnih podatkov za naslednje naloge: (a) ugotavljanje identitete in državljanstva državljanov tretjih držav ter omogočanje njihove vrnitve v skladu z Direktivo 2008/115/ES, pa tudi pomoč pri njihovem ponovnem vključevanju, kadar je to ustrezno in mogoče; (b) potrjevanje identitete oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, za namene olajšanja njihove preselitve v Uniji, vključno s tem, da se jim pred odhodom, kadar je mogoče, zagotovijo ustrezne informacije in podpora; (c) potrjevanje identitete in omogočanje izvajanja ukrepov Unije in nacionalnih ukrepov v zvezi s sprejemom zakonitih priseljencev; (d) izmenjava informacij, pridobljenih med opravljanjem dolžnosti v okviru mrež uradnikov za zvezo za priseljevanje in s pristojnimi organi držav članic, vključno z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, za namen preprečevanja in odkrivanja nezakonitega priseljevanja ter boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi.

⁽²⁹⁾ Armenija, Bangladeš, Egipt, Etiopija, Gambija in Turčija. Napotitve evropskih migracijskih uradnikov za zveze v Niger in Sudan so trenutno začasno ustavljene. Uradnik za zvezo Frontexa, napoten v Turčijo, opravlja vlogo organizatorja krajevne mreže UZP.

kot sta Združenje uradnikov za zvezo in Mednarodna zveza za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Članice mreže UZP so splošno prepoznale tudi pozitiven prispevek uradnikov za zvezo iz agencij EU na področju notranjih zadev pri organiziranju krajevnih in regionalnih mrež, čeprav je teh malo.

V državah, v katere niti Komisija niti agencije EU ne napotujejo uradnikov za zvezo za priseljevanje, mora krajevne in regionalne mreže organizirati uradnik za zvezo za priseljevanje države članice, ki ga določijo člani krajevne ali regionalne mreže. Nekatere države članice so prevzele vodilno vlogo pri organiziranju krajevnih mrež UZP, med drugimi Madžarska, Italija, Nizozemska, Norveška, Španija in Švica. Vendar jih je še vedno malo. Članice mreže UZP, ki po lastnih navedbah niso prevzele vodilne vloge v krajevnih ali regionalnih mrežah, so kot razlog za to večinoma navedle delovno obremenitev ter pojasnile, da bi zaradi večje operativne odgovornosti ali splošne delovne obremenitve uradnikov za zvezo za priseljevanje prevzem vodilne vloge lahko oviral opravljanje njihovih drugih nalog.

3.3 Prispevek uradnikov za zvezo za priseljevanje k oblikovanju evropske slike razmer

Za učinkovitejše odzivanje na prednostne naloge EU je v uredbi o mreži UZP poudarjeno, da „se od uradnikov za zvezo za priseljevanje pričakuje, da s svojim vpogledom in znanjem v celoti prispevajo k oblikovanju celovite slike stanja v tretjih državah“ ⁽³⁰⁾.

Evropski migracijski uradniki za zveze prispevajo v različnih forumih, med drugim v mehanizmu operativnega usklajevanja za zunanjo razsežnost migracij (MOCADDEM) ter v okviru načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize. Od njih se pričakuje tudi, da bodo pripravljali mesečna in priložnostna poročila, ki med drugim prispevajo k poročilom o celovitem situacijskem zavedanju in analizi (ISAA) ter srečanjem glede načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize ter so objavljena na spletišču o enotni ureditvi za politično odzivanje na krize (IPCR).

Poleg poročanja pristojnim nacionalnim organom morajo uradniki za zvezo za priseljevanje držav članic na podlagi člena 9 uredbe o mreži UZP zagotoviti izmenjavo informacij na ravni celotne EU prek varne spletno podprte platforme za izmenjavo informacij. V ta namen je Komisija izkoristila obstoječo platformo sistema za izmenjavo informacij Evropske migracijske mreže (EMN-IES), ki bo služila kot orodje mreže UZP za izmenjavo informacij, tudi za upravne namene, povezane s to mrežo ⁽³¹⁾.

Do zdaj se je na platformi EMN-IES registriralo zelo malo članic mreže UZP, še manj pa jih platformo uporablja za izmenjavo informacij. Vse članice mreže UZP so potrdile, da platformo uporabljajo zelo malo, če sploh. Med izzivi in ovirami, navedenimi kot razlog

⁽³⁰⁾ Uvodna izjava 7 uredbe o mreži UZP.

⁽³¹⁾ Člen 9 določa, da morajo informacije, ki se izmenjujejo prek platforme za izmenjavo informacij, med drugim vključevati dvoletne delovne programe mreže UZP, posodobljen seznam članov usmerjevalnega odbora, posodobljen seznam kontaktnih podatkov uradnikov za zvezo za priseljevanje, napotenih v tretje države, in relevantne dokumente, povezane z dejavnostmi in odločitvami usmerjevalnega odbora. V členu 9 je določeno tudi, da informacije, ki se izmenjujejo prek varne spletno podprte platforme za izmenjavo informacij, razen informacij o napotenih uradnikih za zvezo za priseljevanje in članih usmerjevalnega odbora mreže UZP, ne smejo vsebovati osebnih podatkov ali kakršnih koli povezav, prek katerih so takšni osebni podatki neposredno ali posredno na voljo.

za nizko stopnjo uporabe platforme EMN-IES, so bili slaba uporabniška izkušnja, nezadostna standardizacija izmenjave informacij, potreba po predhodni odobritvi centralnih organov pred nalaganjem informacij, neseznanjenost s platformo in pomanjkanje pomembnih informacij na njej. Kljub določbam uredbe o mreži UZP so nekatere članice mreže UZP opozorile tudi na pravne ovire, zaradi katerih platforme EMN-IES niso mogle učinkovito uporabljati.

Z Europolovo mrežno aplikacijo za varno izmenjavo informacij (SIENA) je povezanih le malo uradnikov za zvezo za priseljevanje, ki so jih napotile članice mreže UZP, čeprav se v dvoletnem delovnem programu mreže UZP zahteva pilotni projekt za povezavo teh uradnikov, ki so jih organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj napotili v tretje države. Europol bi pozdravil večjo povezljivost uradnikov za zvezo za priseljevanje z aplikacijo SIENA in poudarja, da bi dejavno poročanje uradnikov za zvezo za priseljevanje Europolu izboljšalo pretok informacij o tihotapljenju migrantov in povezanih kaznivih dejanjih, to pa bi posledično prispevalo k natančnejši obveščevalni sliki v realnem času ter podprlo na podatkih temelječ pristop k razbijanju kriminalnih mrež v zgodnejši fazi. Uredba o Europolu, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (EU) 2025/2611 ⁽³²⁾, od držav članic zahteva, da svoje uradnike za zvezo za priseljevanje povežejo z aplikacijo SIENA, da bi ti Europolu neposredno ali prek nacionalnih organov zagotovili ustrezne informacije ⁽³³⁾.

Frontex je posebej glede evropskih uradnikov za zvezo na področju vračanja poudaril, da aplikacija za integrirano upravljanje vračanja (IRMA) sicer omogoča izmenjavo informacij, povezanih z vračanjem, vendar evropski uradniki za zvezo na področju vračanja nimajo dostopa do sistemov, ki bi omogočali izmenjavo drugih vrst operativnih informacij, vključno z informacijami za vzpostavljane situacijskega zavedanja. Na primer niti evropski uradniki za zvezo na področju vračanja niti uradniki za zvezo Frontexa nimajo dostopa do Evropskega sistema varovanja meja (EUROSUR).

Članice mreže UZP so večkrat pozvale k vzpostavitvi strukturiranih komunikacijskih okvirov in ustreznih orodij, da bi bila varna izmenjava podatkov učinkovitejša, s čimer bi se izboljšalo izvajanje uredbe o mreži UZP.

3.4 Prispevek mreže UZP k upravljanju migracij

Članice mreže UZP so splošno priznale pozitiven prispevek mreže UZP k upravljanju migracij. Zlasti so poudarile pomembno vlogo mreže UZP pri zbiranju in izmenjavi ključnih operativnih in strateških informacij, vključno z informacijami o trendih na različnih migracijskih poteh, načinih delovanja tihotapcev migrantov in nastajajočih grožnjah. Poleg tega so poudarile, da so bile pravočasne in zanesljive informacije, na podlagi katerih je mogoče ukrepati, ki jih uradniki za zvezo za priseljevanje zagotavljajo s terena, ključne za situacijsko zavedanje, analizo tveganja in informirano odločanje.

⁽³²⁾ Uredba (EU) 2025/2611 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 v zvezi s krepitvijo podpore Eurola in izboljšanjem policijskega sodelovanja za preprečevanje tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi ter boj proti njima. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32025R2611>.

⁽³³⁾ Uredba o Europolu določa tudi, da kadar iz pravnih, organizacijskih ali tehničnih razlogov uradnika za zvezo za priseljevanje ni mogoče povezati z aplikacijo SIENA, ta uradnik ustrezne informacije nacionalnemu pristojnemu organu predloži po drugih varnih kanalih.

Z operativnega vidika je zelo cenjena tudi vloga uradnikov za zvezo za priseljevanje na področju vračanja. Uradniki za zvezo za priseljevanje in zlasti evropski uradniki za zvezo na področju vračanja, spodbujajo dialog in sodelovanje, tudi prek programov za krepitev zmogljivosti in s podpiranjem prizadevanj za identifikacijo oseb v postopku vračanja. Prav tako olajšujejo operacije vračanja in pomagajo pri spremljanju lokalnih partnerjev za ponovno vključevanje v okviru evropskega programa za ponovno vključevanje (EURP).

Poleg tega imajo uradniki za zvezo za priseljevanje osrednjo vlogo v prizadevanjih članic mreže UZP za boj proti tihotapljenju migrantov. Prispevki uradnikov za zvezo za priseljevanje segajo od prepoznavanja tihotapskih poti in nastajajočih trendov do odkrivanja ponarejenih dokumentov in sumljivih potovalnih vzorcev. Drugi prispevki vključujejo svetovanje letalskim prevoznikom na letališčih ter sodelovanje na kraju samem pri preiskavah in operacijah za razbijanje organiziranih kriminalnih združb, vpletenih v tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi. Priznava se tudi dragocen prispevek uradnikov za zvezo za priseljevanje k podpiranju schengenskega sodelovanja na lokalni ravni in konzularnih organov pri obravnavi vlog za izdajo vizumov, zlasti z zagotavljanjem pomoči pri odkrivanju ponarejenih dokumentov.

Na splošno so članice mreže UZP menile, da so uradniki za zvezo za priseljevanje „ključen most z organi partnerskih držav“, saj pomagajo vzpostavljati nujno vsakodnevno sodelovanje s partnerji v državah gostiteljicah ter na zaupanju temelječe odnose, ki so podlaga za učinkovito sodelovanje ter omogočajo hitro in pragmatično reševanje težav. Kljub temu sodelovanje in usklajevanje v mrežah UZP včasih nista dosledna ter sta močno odvisna od osebne predanosti in vodenja organizatorjev mrež.

4. Izvajanje mandata usmerjevalnega odbora

4.1 Ustanovitev in delovanje usmerjevalnega odbora

Usmerjevalni odbor mreže UZP, ki mu predseduje Komisija, je ustanovljen na podlagi člena 7 uredbe o mreži UZP. Med junijem 2019, ko je bila sprejeta uredba o mreži UZP, in decembrom 2025 je bilo sklicanih dvanajst sestankov usmerjevalnega odbora, ki so potekali bodisi v živo bodisi po spletu. Usmerjevalni odbor je 4. oktobra 2019 sprejel svoj poslovnik, kot zahteva člen 8 uredbe o mreži UZP.

Poleg izvajanja upravnih nalog, ki jih opravlja kot upravljavski organ mreže UZP, se od usmerjevalnega odbora, ki udejanja pristop Ekipe Evropa v skupnosti napotenih uradnikov za zvezo za priseljevanje, pričakuje, da bo zagotovil strateške usmeritve za izvajanje uredbe o mreži UZP in s tem pristopa Ekipe Evropa na terenu.

Usmerjevalni odbor mora zagotoviti strateško spodbudo za dejavnosti, za katere je odgovoren, kot so ugotavljanje vrzeli v napotitvah, ocenjevanje možnosti za dodatne napotitve uradnikov za zvezo za priseljevanje ter dogovarjanje o priložnostnih dejavnostih krajevnih in regionalnih mrež UZP. Vendar se je usmerjevalni odbor do zdaj skoraj v celoti opiral na usmeritve Komisije, druge članice mreže UZP pa še niso zares izkoristile vsega njegovega potenciala, na primer za opredelitev prednostnih tretjih držav za skupno napotitev ali za pravočasno predlaganje projektov uradnikov za zvezo za priseljevanje ali operativnih sestankov.

Člen 7 uredbe o mreži UZP predsedujočemu usmerjevalnemu odboru nalaga tudi, naj zagotovi, da so skupne dejavnosti, o katerih se dogovori, dosledne in usklajene z ustreznimi instrumenti in strukturami EU ter odražajo prednostne naloge EU na področju migracij. Čeprav so dejavnosti, vključene v dvoletni delovni program, usklajene s prednostnimi nalogami EU, je bilo usklajevanje z ustreznimi delovnimi skupinami Sveta doslej skromno.

4.2 Izvajanje dvoletnega delovnega programa

Na podlagi člena 8 uredbe o mreži UZP mora usmerjevalni odbor določiti prednostne naloge in načrtovati dejavnosti v dvoletnem delovnem programu. Dvoletni delovni program evropske mreže UZP za obdobje 2021–2022 je bil sprejet 7. decembra 2020, v njem pa so določene tri prednostne naloge: (i) preprečevanje nezakonitih migracij in boj proti tihotapljenju, (ii) podpiranje politike EU glede vračanja in (iii) podpora spodbujanju zakonitih poti v EU. V okviru vsake od treh prednostnih nalog je bila opredeljena vrsta dejavnosti ⁽³⁴⁾, ki naj bi se izvajale s finančno podporo iz instrumenta za finančno podporo na področju zunanjih meja in vizumov v okviru Sklada za notranjo varnost (2014–2020) ⁽³⁵⁾.

Na podlagi tega lahko članice mreže UZP predlagajo, da bodo prevzele vodilno vlogo pri izvajanju projekta. Od sprejetja uredbe o mreži UZP je bila skupno 10 projektom dodeljena podpora v višini približno 8,5 milijona EUR za obravnavo treh prednostnih nalog, določenih v dvoletnem delovnem programu. Le štiri države članice – Francija, Nemčija, Poljska in Španija ⁽³⁶⁾ – so prevzele vodilno vlogo pri izvajanju projekta. Članice mreže UZP so navedle več razlogov, da niso izkoristile razpoložljivih sredstev, med drugim nezadostne človeške vire, zlasti pri vodenju projektov, nizke zgornje meje financiranja, dostop do drugih virov financiranja EU in dajanje prednosti operativnemu delu pred projekti.

Dvoletni delovni program, kakor je bil sprejet in nato spremenjen, se še naprej šteje za veljaven. Usmerjevalni odbor je zato dvoletni delovni program prenesel v naslednja leta. Tako je ob sprejetju tega poročila veljal delovni program evropske mreže UZP za obdobje 2021–2022.

⁽³⁴⁾ Za prednostno nalogo 1: krepitev zmogljivosti organov in drugih deležnikov v tretjih državah; pomoč konzularnim organom pri goljufijah s ponarejenimi dokumenti v zvezi z vlogami za izdajo vizuma; sodelovanje s skupnimi operativnimi partnerstvi in drugimi projekti, katerih cilj je preprečevanje tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi ter boj proti njima; skupni letališki uradniki za zvezo; vzpostavitev pilotnega projekta za povezavo z aplikacijo SIENA v tretjih državah; podpiranje obveščanja o sistemu ETIAS v tretjih državah. Za prednostno nalogo 2: krepitev zmogljivosti organov in drugih deležnikov v tretjih državah; podpiranje nalog uradnikov za zvezo za priseljevanje, ki so povezane z vračanjem in ponovnim sprejemom v tretjih državah. Za prednostno nalogo 3: krepitev zmogljivosti organov in drugih deležnikov v tretjih državah; podpiranje zakonitih poti v EU.

⁽³⁵⁾ Dvoletni delovni program je bil 30. julija 2021 spremenjen, da se omogoči: (1) financiranje projektov uradnikov za zvezo za priseljevanje iz Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko; (2) razširitev meril za upravičenost upravičencev do neposrednih dodelitev; (3) da imajo vse države članice možnost zaprositi za neposredne dodelitve za izvajanje projektov v okviru treh prednostnih nalog delovnega programa; (4) pojasnitev, da so finančna sredstva na voljo tudi za izvajanje horizontalnih dejavnosti.

⁽³⁶⁾ Izvajanje projektov so kot sekundarne partnerice podprle tudi Nizozemska, Norveška in Poljska.

4.3 Krepitev zmogljivosti mreže UZP

Člen 8 določa, da mora usmerjevalni odbor podpirati in krepiti operativne zmogljivosti uradnikov za zvezo za priseljevanje, med drugim z razvojem dopolnilnih in neobveznih skupnih osnovnih programov, tečajev usposabljanja pred napotitvijo in smernic za upoštevanje temeljnih pravic pri njihovih dejavnostih s posebnim poudarkom na ranljivih osebah.

Čeprav je večina članic mreže UZP podprla zamisel o razvoju in zagotavljanju skupnega programa usposabljanja uradnikov za zvezo za priseljevanje o zadevah EU, v praksi nadaljnji ukrepi glede tega še niso bili sprejeti. Več držav članic je poudarilo, da bi skupni program zagotovil enotno bazo znanja, izboljšal razumevanje prednostnih nalog EU, pripomogel k uskladitvi ciljev, okrepil vzpostavljene postopke za komuniciranje ter izmenjavo informacij, mnenj in dobrih praks ter s tem prek pristopa Ekipe Evropa, kot je predviden v uredbi o mreži UZP, povečal učinkovitost uradnikov za zvezo za priseljevanje. Večina članic mreže UZP je menila, da bi skupni program omogočil doslednejšo uporabo prava in politik EU, saj bi zagotovil enotnejšo razlago in uporabo pravil, preprečil različne pristope ter okrepil sodelovanje med članicami mreže UZP.

Člen 8 določa tudi, da je treba zmogljivosti mreže UZP krepiti z organizacijo skupnih seminarjev, ki zajemajo celoten nabor nalog na področju upravljanja migracij. Od sprejetja uredbe o mreži UZP je bil pod okriljem te mreže organiziran en regionalni dogodek za uradnike za zvezo za priseljevanje, in sicer regionalno srečanje evropske mreže UZP o boju proti tihotapljenju migrantov in izvajanju operativnega partnerstva za boj proti tihotapljenju z Zahodnim Balkanom, ki je potekalo v Tirani v Albaniji 28. in 29. marca 2023. Drug zelo cenjen regionalni dogodek za uradnike za zvezo za priseljevanje – čeprav ni formalno organiziran pod okriljem mreže UZP – je letno srečanje uradnikov za zvezo za priseljevanje obveščevalne skupnosti Afrika-Frontex (AFIC).

Članice mreže UZP so poudarile pomen srečanj uradnikov za zvezo za priseljevanje. Mreža UZP je predvsem skupnost operativnih strokovnjakov. Obstaja veliko zanimanje za srečanja v živo, ne le na krajevni, temveč tudi na regionalni ravni, da bi se lahko sestala širša skupnost, vključno z uradniki za zvezo iz držav s podobnimi stališči.

5. Sklepne ugotovitve in naslednji koraki

5.1 Sklepne ugotovitve

Dosežen je bil napredek pri uresničevanju ciljev krepitve sodelovanja in usklajevanja med uradniki za zvezo za priseljevanje ter zagotavljanju, da ti bolje prispevajo k delovanju evropske mreže uradnikov za zvezo.

Krajevne mreže UZP so na splošno dejavne, sodelovanje v njih je dobro uveljavljeno, priznava pa se tudi njihova dodana vrednost, zlasti pri izmenjavi informacij. Države članice še naprej napotujejo uradnike za zvezo za priseljevanje, da se ukvarjajo predvsem z nezakonitimi migracijami in nalogami, povezanimi z vračanjem, čeprav se od njih vse pogostejše zahteva tudi, da opravljajo naloge na področju zakonitih migracij. Uradniki za zvezo za priseljevanje so bili v več jurisdikcijah tesno vključeni v schengensko sodelovanje na lokalni ravni ter so konzulatom pomagali z nasveti o profilih tveganja in pri odkrivanju lažnih vlog za izdajo vizumov. Članice mreže UZP splošno priznavajo vlogo uradnikov za

zvezo za priseljevanje iz Komisije in agencij EU na področju notranjih zadev pri spodbujanju pozitivne dinamike v krajevnih in regionalnih mrežah, pa tudi evropskih uradnikov za zvezo na področju vračanja, ki so jih napotile države članice. Zato članice mreže UZP na splošno podpirajo napotitev dodatnih takih uradnikov za zvezo za priseljevanje, da bi se okrepila dinamika sodelovanja v državah gostiteljicah in pristop Ekipe Evropa v mreži UZP. Priznana je bila dodana vrednost usmerjevalnega odbora mreže UZP v vlogi organa upravljanja, in sicer prek njegovega dvoletnega delovnega programa in prednostno usmerjenih ukrepov.

Kljub temu je izkoriščanje celotnega potenciala mreže UZP, vključno s tem, da se ji omogoči celovit prispevek k pristopu celotne poti, še vedno povezano z več izzivi.

Čeprav uradniki za zvezo za priseljevanje, ki jih napotijo Europol, Frontex in Komisija, ter evropski uradniki za zvezo na področju vračanja, ki jih napotijo države članice, prispevajo k spodbujanju pristopa Ekipe Evropa v mreži UZP, države članice o napotitvi uradnikov za zvezo za priseljevanje še vedno odločajo in presojujejo pretežno na podlagi nacionalnih strateških in operativnih interesov, tj. brez upoštevanja pristopa Ekipe Evropa. Poleg tega nedoslednosti pri dostopu članic mreže UZP do obsežnih informacijskih sistemov EU razkrivajo dodatno razdrobljenost.

Ker uporabniku prijazni mehanizmi ali orodja za izmenjavo informacij v krajevnih, regionalnih in širših skupnostih uradnikov za zvezo za priseljevanje niso na voljo, so bili stiki med njimi na operativni ravni večinoma omejeni na srečanja v živo in izmenjave prek aplikacij za pošiljanje sporočil. Usklajevanje med krajevnimi mrežami UZP in schengenskim sodelovanjem na lokalni ravni je bilo pogosto posledica pobude posameznih uradnikov za zvezo za priseljevanje, ne pa kulture strukturiranega sodelovanja med organizatorjem krajevne mreže UZP in korespondentom za schengensko sodelovanje na lokalni ravni v delegaciji EU.

V primerih, ko Komisija ali agencije EU na področju notranjih zadev niso napotile uradnikov za zvezo za priseljevanje, se je zdelo, da so krajevne in regionalne dejavnosti mreže pogosto odvisne od individualnega vodstva uradnikov za zvezo za priseljevanje iz držav članic. Zato skoraj vse članice mreže UZP menijo, da bi povečanje števila evropskih migracijskih uradnikov za zveze in uradnikov za zvezo Frontexa, napotenih v tretje države, prineslo znatne koristi zaradi vodilne vloge, ki jo imajo pri organiziranju krajevnih in regionalnih mrež UZP. Članice mreže UZP so tudi poudarile, da lahko napotitev uradnikov za zvezo za priseljevanje s strani Komisije in agencij EU na področju notranjih zadev z boljšim usklajevanjem izboljša operativno učinkovitost in sodelovanje ⁽³⁷⁾.

Poleg vsakodnevnih izmenjav med uradniki za zvezo za priseljevanje na krajevni ravni so se zaradi neobstoja ustrezne strukturirane ureditve informacije večinoma izmenjevale po nacionalnih kanalih. Širšo izmenjavo informacij so preprečile tehnične težave in težave z zasnovo platforme EMN-IES za izmenjavo informacij ter tudi omejitve organov držav članic. Poleg tega so bile izmenjave z Europolom ovirane, ker je z aplikacijo SIENA

⁽³⁷⁾ To dodatno potrjuje Europol, ki poročila evropskih migracijskih uradnikov za zveze šteje za dragocen vir informacij za svoj Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov (ECAMS), ki služijo kot podlaga za njegove strateške ocene ter pomagajo opredeliti vrzeli v obveščevalnih podatkih in izboljšati njegovo situacijsko zavedanje, kar vodi k celovitejšemu razumevanju tihotapljenja migrantov in drugih hudih oblik organiziranega kriminala, ki omogočajo tihotapljenje migrantov ali so z njim povezane.

povezanih zelo malo uradnikov za zvezo za priseljevanje, neobstoj ustreznega kanala in pravnega okvira za izmenjavo informacij za situacijsko zavedanje s Frontexom pa je oviral izmenjavo podatkov med uradniki za zvezo za priseljevanje in Frontexom ter s tem zagotavljanje pomoči EU pri oblikovanju skupne predmejne slike razmer. Ker so bili regionalni dogodki za uradnike za zvezo za priseljevanje redki, je bil onemogočen širši pretok informacij, kar je omejilo sposobnost mreže UZP, da pomaga oblikovati celovito sliko stanja v tretjih državah.

Na institucionalni ravni je bil pri nekaterih nalogah usmerjevalnega odbora – kot so navedene v uredbi o mreži UZP – ki prispevajo k spodbujanju pristopa Ekipe Evropa, dosežen skromen napredek, v nekaterih primerih pa ga ni bilo. Med temi nalogami sta organizacija regionalnih dogodkov za uradnike za zvezo za priseljevanje in razvoj skupnega osnovnega programa za uradnike za zvezo za priseljevanje. Pomanjkanje sodelovanja članic mreže UZP in nezadostne povezave z drugimi forumi EU so usmerjevalnemu odboru preprečili, da bi čim bolj izkoristil potencial, ki ga ima kot strateški organ, zato se v mreži UZP ni oblikoval pravi pristop Ekipe Evropa niti ni bil učinkovito vzpostavljen pristop celotne poti k upravljanju migracij v EU.

Kjer je bil v mreži UZP opažen pristop Ekipe Evropa, so ga večinoma spodbujali uradniki za zvezo za priseljevanje, ki so jih v okviru krajevnih mrež UZP napotile Komisija in agencije EU na področju notranjih zadev, ali Komisija sama kot predsedujoča usmerjevalnemu odboru mreže UZP. Močnejši pristop Ekipe Evropa in zavzetost usmerjevalnega odbora sta ključna, da se v celoti izkoristi potencial uredbe o mreži UZP na terenu ter da se mreži UZP omogoči, da postane ključno orodje za izvajanje svetovnega zavezništva za boj proti tihotapljenju migrantov.

5.2 Naslednji koraki

Okvir migracijske politike se je od sprejetja uredbe o mreži UZP leta 2019 znatno razvil. Migracije so politična prednostna naloga EU, ki je med drugim povezana tako z notranjo varnostjo kot z gospodarsko konkurenčnostjo. Jasni signali kažejo na potrebo po močnejši vlogi uradnikov za zvezo za priseljevanje pri podpori upravljanju migracij v EU, bolj usklajeni in odločnejši migracijski diplomaciji ter uresničitvi celotnega potenciala pristopa Ekipe Evropa na terenu za izvajanje pakta o migracijah in azilu ter njegovega celovitega pristopa k upravljanju migracij v partnerstvu s tretjimi državami. Ključne pobude v zvezi s tem vključujejo svetovno zavezništvo za boj proti tihotapljenju migrantov z okrepljeno vlogo Europola, nabor talentov EU in urade za zakonito vstopno točko za spodbujanje mobilnosti talentov ter okrepitev vračanja in ponovnega sprejema, strategijo za upravljanje azila in migracij ter strategijo za vizumsko politiko EU.

Glede na navedeno so za napredek pri izvajanju uredbe o mreži UZP v tem spreminjajočem se političnem okolju potrebni naslednji koraki, da bi se povečal operativni učinek tako mreže UZP – v podporo upravljanju migracij v EU – kot svetovnega zavezništva za boj proti tihotapljenju migrantov:

Pristop celotne poti

1. povečanje pokritosti ključnih držav ob migracijskih poteh z uradniki za zvezo za priseljevanje, ki jih napotijo Komisija in agencije EU na področju notranjih zadev, tudi

tako, da se usmerjevalni odbor mreže UZP uporabi za ugotavljanje vrzeli pri napotitvah, da se spodbuja in finančno podpira skupna napotitev in da se povečajo sredstva za napotitve evropskih migracijskih uradnikov za zveze;

2. okrepitev sodelovanja uradnikov za zvezo za priseljevanje v celotnem naboru nalog na področju migracij, kakor so določene v uredbi o mreži UZP, vključno z bojem proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi, podpiranjem vračanja, ponovnega sprejema in vključevanja ter olajševanjem postopkov zakonitih migracij (npr. s schengenskim sodelovanjem na lokalni ravni) in učinkovitega dostopa do mednarodne zaščite;
3. olajšanje operativnih srečanj uradnikov za zvezo za priseljevanje, osredotočenih na prednostne migracijske poti in tretje države, da se okrepi izmenjava informacij, izboljša razumevanje migracijske dinamike in načinov delovanja tihotapskih mrež ter razvijejo prilagojeni protiukrepi;

Izmenjava informacij in krepitev znanja

4. spodbujanje in podpiranje držav članic pri tem, da se uradniki za zvezo za priseljevanje povežejo z aplikacijo SIENA ter se tako okrepi izmenjava informacij in podpre izvajanje Uredbe (EU) 2025/2611;
5. spodbujanje stalnega usklajevanja in izmenjave informacij med uradniki za zvezo, delegacijami EU in misijami SVOP na terenu (zlasti kadar imajo te misije mandat na področju priseljevanja);
6. prizadevanje, da se skupnosti uradnikov za zvezo za priseljevanje zagotovijo uporabniku prijazna orodja za izmenjavo informacij, da bi se izboljšala operativno sodelovanje in izmenjava podatkov;
7. spodbujanje uradnikov za zvezo za priseljevanje, naj prispevajo k dejavnostim zgodnjega opozarjanja za migracijske namene v okviru projekta situacijskega zavedanja, zgodnjega opozarjanja in napovedovanja (SAEWF)⁽³⁸⁾ za podporo načrtovanju upravljanja migracij ter operativnim ukrepom EU in držav članic;
8. razvoj skupnega osnovnega programa za uradnike za zvezo za priseljevanje v sodelovanju z usmerjevalnim odborom mreže UZP, da se v celotni skupnosti teh uradnikov poenoti znanje o uredbi o mreži UZP, ključnih področjih politike EU za upravljanje migracij in migracijski diplomaciji EU;

Usmerjevalni odbor mreže UZP

9. izboljšanje usklajevanja med predsedujočim usmerjevalnemu odboru in predsedstvom Sveta, da se pobude mreže UZP uskladijo z ustreznimi delovnimi skupinami Sveta (z Delovno skupino za zunanje vidike azila in migracij (EMWP), mehanizmom operativnega usklajevanja za zunanjo razsežnost migracij (MOCADDEM) itd.);

⁽³⁸⁾ Projekt situacijskega zavedanja, zgodnjega opozarjanja in napovedovanja (SAEWF), ki ga izvaja Evropska komisija, je nedavna pobuda, ki dopolnjuje mehanizem EU za pripravljenost na krize v zvezi z migracijami in upravljanje takšnih kriz (načrt za pripravljenost na migracije in migracijske krize). V okviru tega projekta so bili pri razvoju dejavnosti zgodnjega opozarjanja za migracijske namene že koristni prispevki evropskih migracijskih uradnikov za zveze, in sicer pri pilotnem obzornem preiskovanju.

10. brez poseganja v določbe uredbe spodbujanje držav članic, ki predsedujejo Svetu, naj dejavno sodelujejo v usmerjevalnem odboru mreže UZP v tesnem usklajevanju s Komisijo in pod njenim predsedovanjem;
11. priprava osnutka novega dvoletnega delovnega programa mreže UZP, ki bo vključeval zgoraj navedene naslednje korake za usmerjanje prihodnjih operativnih prednostnih nalog.